

ThDr. **Josef Novosad** SDB (18. července 1910 Francova Lhota – 15. dubna 1983 Ostravice) byl český katolický kněz, člen řádu salesiánů.

Byl jedním z pionýrů českého salesiánského díla. Narodil se ve Francově Lhotě na Valašsku ve vesnici, odkud pocházel pozdější litoměřický biskup kardinál Štěpán Trochta. Byl nejstarší z dětí. Rodiče měli malé hospodářství. Jeho přítel z mládí Štěpán Trochta odjel v roce 1923 studovat do Itálie k salesiánům. Před tím měl na mládež z Francovy Lhoty velký vliv. I Novosad tedy zatoužil být knězem. Maminky obou se domluvily a za rok v roce 1924 odjel Novosad, tentokrát už s první výpravou českých chlapců, kterou organizoval kněz Klement, do Itálie. Začal v Peroze Argentíně pod Alpami. Začátky byly krušné. Hoši prožívali určitou deziluzi ze svých představ o Itálii. Okolí jim nerozumělo a cítili se opuštěni. Slovenský salesián Don Hlubík, který se o ně v první době staral, je utěšoval, že se vše změní k lepšímu, až přijde Don Stuchlý. Později Novosad vzpomínal, že jeho příchod byl pro ně zklamáním. Čekali mladého nadšeného muže a přišel bělovlasý stařeček. Ale brzy si všechny získal svou otcovskou láskou a péčí. Pobyl v Peroze tři roky. Když odcházeli salesiánští chovanci s Donem Stuchlým z Perozy na Moravu, aby otevřeli první řeholní dům ve vlasti ve Fryštáku, odešel Novosad do Chieri do salesiánského noviciátu. V následujícím roce 12. září 1928 složil první řeholní sliby. Po slibech byl dva roky ve studentátu v Turíně na Valsalice. V roce 1930 se vrátil do vlasti. Začal ve Fryštáku asistenci (vývojová fáze řeholní formace). V tom roce bylo ve Fryštáku 11 asistentů. Dostali tedy pokyn, aby se připravili ke zkouškám a k maturitě na arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži. Po asistenci v roce 1933 byl Novosad pro své nadání a schopnosti poslán do Itálie do Říma studovat teologii na Gregoriánskou univerzitu. Na kněze byl vysvěcen 26. července 1936. Po vysvěcení pokračoval ve studiu a v roce 1937 získal v Římě doktorát z teologie.

Vrátil se do vlasti a začal v Ostravě vyučovat kleriky. Pokračoval ještě ve studiu doma a dosáhl doktorátu z Církevních dějin na teologické fakultě v Olomouci. Téma doktorské práce bylo o založení Olomoucké univerzity. Na Univerzitě Karlově v Praze zažádal o doktorát z filosofie. V následujících letech zůstal v Ostravě. Přednášel teologii a zastával funkci katechety a později zpovědníka. Když byl v únoru roku 1942 ostravský ústav zabrán nacistickými okupanty na nemocnici, odstěhoval se s bohoslovci do Fryštáku. V květnu v roce 1942 po atentátu na Heidrycha, když byl Štěpán Trochta zatčen, poslal ho pan inspektor do Prahy, aby řídil ústav po uvězněném Trochtovi. Bylo to choulostivé poslání. Novosad se ho ujal s veškerou energií a odvahou sobě vlastní. Později vzpomínal, že si ani neuvědomoval, v jakém byl nebezpečí, když chodil do pověstné Pečkárny, kam Češi většinou vcházeli, ale už neodcházeli, pro klíče od Trochtovy kanceláře.

Největšímu nebezpečí byl vystaven, když koncem války chtěli Němci pražský ústav zabrat. Novosad se bránil. Byl v té věci předvolán na SS-Oberkomando v nynější právnické fakultě k Heinrichu Geschkemu. Přišel v klerice. Nechali ho dlouho čekat. Pak ho Geschke uvítal se slovy, že je rád, že mu přichází sdělit, kdy bude budova prázdná, aby ji mohla převzít německá moc. A na důkaz své "lásky" si položil před sebe nabitý revolver. Novosad, muž velké víry, neztratil nervy. Vyložil panu veliteli, že není v jeho kompetenci rušit ústav a že neví, kam by poslal sirotky, kteří v něm bydlí. Geschke si pohrával s pistolí a nevinně se zeptal: *"Jak myslíte, že dopadne válka?"* Novosad si pomyslel, když řeknu pravdu, tak mě zastřelí jako nepřítele říše. Odpověděl tedy, že se necítí schopný vyslovovat se v takové věci. Vojenským věcem nerozumí, nikdy se o to nezajímal. V té chvíli nastal obrat. Pan velitel přestal šermovat s pistolí. Řekl: *"Vidím, že jste prohnanej kněžour, a že nemá cenu s vámi ztrácet čas. Vraťte se tedy k svejm pobudům. Německá říše se obejde i bez vašeho baráku. Ale pamatujte si, až přijdou komunisti, ty se s váma nebudou mazlit jako já. Vezmou si všechno,*

co budou chtít a ani nepípnete. Ještě si na mě vzpomenete". Novosad k tomu později dodal, že si skutečně vzpomněl, když k tomu později došlo. Ale ústav byl pro tu chvíli zachráněn.

Po válce, když se Štěpán Trochta vrátil živý z koncentračního tábora, Novosad mu ještě pomáhal, než se zotavil. Přednášel teologii v Mníšku pod Brdy. Salesiánský studentát (studium bohoslovců) se pak přestěhoval do Oseku u Duchcova a Novosad se tam přestěhoval také. V Oseku ho zastihlo, co mu Geschke předpovídal, kněží a bohoslovci byli komunistickým režimem internováni v roce 1950. Zůstal v internaci v Oseku. Ujal se iniciativy a režíroval divadlo, které internovaní spolubratři hráli. Vzbudil tím nevoli vedení, zvláště po akademii k 24. květnu 1950. Byl volán k výsledkům a s nejbližší skupinou byl začátkem srpna odvezen do Želiva, který se proměnil na vězeňský klášter komunistického režimu. Zde byli soustředěni vzdělání, ale komunistickému režimu zároveň zvlášť nebezpeční kněží. Mezi touto elitou byl Novosad uznáván jako nejlepší odborník na dogmatiku. V roce 1955 ho na žádost příbuzných ze Želiva propustili. Doma ještě soukromě hospodařili a tatínek na to pro nemoc nestačil. Pracoval nějaký čas v domácím hospodářství, ale mladší bratr se oženil, pole zabralo JZD a Novosad musel hledat práci. Pracoval jako skladník na dráze v Mankovicích u Nového Jičína. Manuální práce ho ubíjela, nebyl příliš zručný a to, na co se celý život připravoval, nemohl vykonávat. Odrazilo se to na jeho zdraví. Někdy v roce 1967 konečně dostal státní souhlas a nastoupil do duchovní správy v Petřvaldu. V době "Pražského jara" velmi ožil. Dostal se na návštěvu do Itálie, kde se mohl setkat se svými někdejšími spolužáky. Ale přišel nový úder: 21. srpen 1968 a následující normalizace. Byl přeložen v roce 1972 do Ostravice.

Ve stáří se musel naučit řídit auto, aby zvládl své pastorační povinnosti. Vytvořil si kolem sebe určitý kruh laiků i mladých lidí, kteří se potom soustředili kolem chalupy ve Pstruží, které se říkalo *Salaš*. Měl stále co rozdávat ze svých rozsáhlých vědomostí i životních zkušeností. Stále sledoval, co je v teologii nového a byl v naší zemi jeden z mála dobře informovaných lidí v tomto oboru. Dostával zahraniční literaturu a studovat ji nebylo u něj při jeho jazykovém vybavení problém. Byl zpovědníkem řady lidí mimo jiné také začínajících sester kongregace Dcer Panny Marie Pomocnice (FMA), které bydlely v Ostravě. Pomohl jim nejednou radou ze své zkušenosti. Jeho zdraví, ale nebylo dobré, až přišla diagnóza - rakovina. Nepomohla operace. Vrátil se na svou faru, kde díky obětavosti salesiánských spolubratřích P. Stanislava Honky a P. Jeřábka, a známých lékařů dožil svůj pohnutý život. Zemřel 15. dubna 1983 obklopen láskou svých spolubratřích i přátel. Pohřben byl na místním hřbitově v Ostravici.

P. Alois Tkadlec (*7.12.1918 Francova Lhota - +6.9.1988)

Alois Tkadlec se narodil 7.12.1918 ve Francově Lhotě č.p. 10 manželům Antonínu a Marii Tkadlecovým jako poslední z osmi dětí.

Dospělého věku se dožily čtyři.

Marie 18.10.1900 řeholní sestra Germána

Antonín 18.9. 1911 rolník Francova Lhota čp. 10

Václav 12.10.1915 rolník Bantice

Rodiče pracovali v zemědělství, vlastnili hospodářství o výměře 8 ha zemědělské půdy a asi 2 ha lesa.

Základní školu navštěvoval Alois ve Francově Lhotě s výborným prospěchem. Proto jej ředitel doporučil ke studiu na Arcibiskupské gymnázium do Kroměříže. Při studiu začal být problém školné. Nedostatek peněz donutil jeho otce a bratra Antonína, aby jeli do Kroměříže na Arcibiskupské gymnázium žádat o snížení školného. Tato žádost byla panem ředitelem zamítnuta. Když ale zjistil, že na gymnáziu v kuchyni pracuje řeholní sestra Marie Germána - sestra studenta, bylo školné částečně prominuto a student mohl pokračovat ve studiu, které zdárně ukončil maturitní zkouškou. Následovala Teologická fakulta v Olomouci, kterou ukončil 17.3.1945. Dále obdržel absolutorium po ukončení studia a složení předepsaných státních zkoušek na Přírodovědecké fakultě Masarykovy univerzity v Brně a Karlovy univerzity v Praze 30.12.1949

Během druhé světové války bylo studium násilím přerušeno, jeho ročník byl nasazen na nucené práce do Německa. Často při návštěvách vzpomínal na otrocké práce, chování některých dozorců a nedostatek jídla. Z totálního nasazení v Německu byl ze zdravotních důvodů předčasně propuštěn. Lékař v Německu mu údajně vyměnil zdravotní zprávu po zemřelém a on se mohl vrátit domů. Lékařská prohlídka v Olomouci zjistila jeho bezvadný zdravotní stav. Lékař, který prováděl zdravotní prohlídku v Olomouci, konstatoval, že kdyby tuto skutečnost oznámil německým úřadům, byl by student Alois Tkadlec bez milosti popraven. Doktor, zřejmě český vlastenec, nechal vše bez oznámení a můj strýc mohl tajně pokračovat ve studiu a skládat chybějící zkoušky.

Začátkem roku 1945 bylo jasné, že Československo po válce zůstane pod sovětským vlivem. Z důvodu obav, že bude novým režimem zakázáno vysvěcení novoknězů, bylo ještě 17.3.1945 v Olomouci uděleno několika studentům kněžské svěcení. Mezi nimi byl také novokněz Alois Tkadlec. Primiční mše svatá byla sloužena 18.4.1945 ve farním kostele ve Francově Lhotě.

Primice je velká událost nejen pro rodinu, ale pro celou farnost a okolí. Příprava na tuto velkou slavnost dala zabrat nejen rodině, ale i všem známým a přátelům. Ve čtvrtek před primiční mší svatou v noci obsadili jeho rodný dům partyzáni, kteří operovali ke konci války na Valašku a zkonfiskovali převážnou část proviantu. Když odcházeli, upozornili celou rodinu, že jestli udají partyzány Němcům, naloží s rodinou stejně, jako s Ovesnými z Lipiny. Po nájezdu partyzánů toho na pohoštění mnoho nezůstalo. Co dělat? Požádat okupační úřady o pomoc? Tuto záležitost vyřešili majitelé hospod z Francovy Lhoty a okolí, kteří zásobili rodinu Tkadlecovu potřebným zbožím. Tak se slavnost odehrála bez problémů.

První působiště novokněze bylo v Uherskobrodské farnosti, působil zde jako kaplan po dobu asi dvou let. Pak byl přeložen do farnosti Hradčovice (kooperátor 1951).

Po únoru 1948 začaly, nejen pro katolickou církev, velké problémy. Kněz Alois Tkadlec byl povolán na vojnu a byl zařazen k praporu PTP jako pomocný dělník na stavbě. Zde získal

výuční list zedník - obkladač. Vojenská jednotka, u které pracoval, byla složena převážně z kněží a byla nasazena na stavbu hotelu PUP v Karlových Varech.

Po skončení tříleté vojenské služby se vrátil do duchovní správy. Jeho další působiště byly postupně farnosti Osoblaha, Bohušov a Véska. V těchto farnostech na severní Moravě po odsunu Němců zůstala jen hrstka věřících katolíků. V tuto dobu začal mít P. Alois Tkadlec problémy se státní mocí. Odmítl spolupráci s STB. Byl sledován státní bezpečností a na udání byl zbaven státního souhlasu a nemohl vykonávat kněžské povolání po dobu 5. let. Nastoupil do práce na poštu jako poštovní zřízenec, pak pracoval v Hranicích na Moravě na nádraží jako zaměstnanec státních drah. Po uplynutí této doby se vrátil do duchovní správy a nastoupil na farnost do Domanína. Jeho poslední působiště bylo ve farnosti Uherský Brod - Újezdec (obce Ujezdec u Luhačovic, Těšov, Polichno). Působil zde od 1.11.1977 deset let. Zde, posilněn svátostmi, zemřel 6.9.1988.

10.9.1988 byl pochován na hřbitově Uherský Brod Újezdec.

Připojujeme vzpomínku synovce na svého strýce kněze:

Jak jsem svého strýce vnímal?

Byl hluboce věřící člověk - kněz, který celý svůj život svěřil do vůle boží a svým životem tuto víru dosvědčoval.

Během své kněžské služby připravil na kněžské povolání tři mladé muže, dva sourozence Šímovy a otce Josefa Červenku z Ujezdce u Luhačovic, který je v současné době panem farářem v Lidečku.

Mně také pomáhal nalézt víru. Přivážel samizdaty, Život po životě Dr.Moody, svědectví Dr. Mráčka, pojednání o Božích zákonech, planetě Zemi, vesmíru a další literaturu tehdy nedostupnou. V té době nebyly kopírky a cyklostyl byl nedostupný. Vše se opisovalo na psacích strojích. Tyto knihy byly velkou vzácností.

Strýc Alois jezdil rád na motorce a později autem. V době, kdy byl sledován státní bezpečností, měl velkou radost, když se mu podařilo bezpečnosti ujet. Hlavně v Banticích na jižní Moravě, kde žil jeho bratr Václav s rodinou, auto schovali do dvora a pozorovali z okna, jak státní bezpečnost nemůže sledovaného najít.

Alois Tkadlec - synovec

Primice – A. Tkadlec vychází z rodného domu

Mgr. Stanislav Matyáš,
(*1.9.1964 Vsetín)

Stanislav Matyáš se narodil rodičům Miloslavu Matyášovi a Marii Matyášové, rozené Filákové. Trvalé bydliště má ve Francově Lhotě čp. 320

Základní školu absolvoval v letech 1970 – 1979 ve Francově Lhotě

Následovalo studium na SPŠE Frenštát pod Radhoštěm. Bylo to v letech 1979 – 1983.

Základní vojenskou službu absolvoval v Berouně od roku 1983 do roku 1985.

V letech 1985 – 1993 pracoval v MEZu Vsetín. Následovalo životní rozhodnutí a od roku 1993 do 1994 navštěvoval Teologický konvikt v Litoměřicích.

Od roku 1994 – 1999 studoval Cyrilometodějskou teologickou fakultu UP Olomouc

V době od 1.9.1999 do roku 2001 působil jako pastorační asistent ve Valašských Kloboukách,

Na jáhna byl vysvěcen 23.6.2001 v katedrále sv. Václava olomouckým světícím biskupem Josefem Hrdličkou

Od roku 2001 do roku 2002 sloužil jako jáhen v Otrokovicích

Kněžské svěcení přijal v katedrále sv. Václava v Olomouci dne 29.6.2002 od arcibiskupa Jana Graubnera.

Primice měl v kostele sv. Štěpána Krále Uherského ve Francově Lhotě v sobotu 6.7.2002.

Jeho působišťe:

2002 – 2003 Valašské Meziříčí, Branky, Lešná - kaplan

2003 – 2010 Velký Ořechov – administrátor, farář

2010 – 2017 Kostelec na Hané, Ohrozim, Vícov - farář

2017 - Strání – farář

Farní kronika uvádí o jeho primici: "Roku 2002 se ve Francově Lhotě po 57 letech uskutečnily primice. Proto se farnost snažila na tuto událost připravit. V jarních měsících byly opraveny schody do kostela, prostranství před farou... rozšířena a upravena cesta ke kostelu... Po studiích v Litoměřicích a Olomouci přijal kněžské svěcení o. Stanislav Matyáš 29.6.2002 v katedrále sv. Václava v Olomouci. Primiční mše svatá byla v sobotu 6.7.2002. Bylo krásné letní počasí. novokněz vyšel průvodem z domu do kostela. Mše sv. v 10 hodin se zúčastnilo množství kněží, bohoslovců, řeholních sester a farníků domácích i z celého okolí. Kdo se nevešel do kostela, sledoval mši svatou u obrazovky na prostranství před hřbitovem."

Kazatelem byl na primici P. Jan Pavlík, SI, bývalý provinciál jezuitů a spirituál kněžského semináře. Mezi koncelebranty byl P. František Dobeš z Hošťálkové, jako jáhni sloužili Antonín Pechal a br. Orlita z Otrokovic.

Mgr. Stanislav Matyáš